

Prehistorie en oudheid

Drie gegevens over de 'koninklijke weg' van 2700 kilometer die de Perzische koning Darius I (549-486 voor Christus) opnieuw liet inrichten:

- 1 De weg werd onderhouden door arbeiders en beveiligd door soldaten.
- 2 De weg vergemakkelijkte transport tussen de verschillende delen van het Perzische rijk.
- 3 Darius liet langs de weg inscripties aanbrengen over de opstanden die hij neersloeg en de tegenstanders die hij doodde.

Op basis van deze gegevens kun je aantonen dat in Perzië in de vijfde eeuw voor Christus sprake was van een vroeg-stedelijke samenleving.

- 2p **2** Toon dit aan voor twee kenmerken van een vroeg-stedelijke samenleving, waarbij je je antwoord ondersteunt met telkens een ander gegeven.

Gebruik bron 1.

Keizer Claudius heeft verschillende motieven om de triomftocht te laten houden.

- 4p **3** Leg uit:
- op welke wijze de keizer zijn positie versterkt met deze triomftocht, en
 - welke boodschap over het Romeins imperialisme de keizer wil overbrengen.

De middeleeuwen

Twee gegevens over het ontstaan van gilden in West-Europa:

- 1 De eerste gilden die ontstonden in de tiende eeuw waren koopmansgilden, waarin kooplieden die rondreisden tussen jaarmarkten en lokale markten, zich organiseerden.
- 2 Rond de twaalfde eeuw ontstonden er in steden ambachtsgilden, die in een machtsstrijd kwamen met de rondreizende kooplieden.

- 3p **4** Verklaar de gegevens door aan te geven:
- dat de vorming van gilden in West-Europa niet mogelijk was door de economische toestand in de vroege middeleeuwen, en
 - dat de kooplieden zich in de tiende eeuw genoodzaakt voelden om zich te verenigen in een gilde door de bestaande feodale samenleving in West-Europa, en ten slotte
 - dat de machtsstrijd tussen de kooplieden en de ambachtsgilden mede werd veroorzaakt door de toenemende zelfstandigheid van steden.